

2017-06-07

Överförmyndarnämnden

Uppföljning av utvecklingen inom Bergslagens överförmyndarnämnd

Inledning

Bergslagens överförmyndarnämnd, gemensam nämnd för Hällefors, Lindesbergs, Ljusnarsbergs och Nora kommuner, började sin verksamhet den 1 januari 2011. Bakgrunden till bildandet av den gemensamma nämnden var att trygga rättssäkerheten för personer i behov av ställföreträdare (god man, förvaltare eller förmyndare). Under i princip hela nämndens verksamhetstid har det varit diskussion om ärendemängd, arbetsbelastning och personalresurser. Då det sedan år 2011 varit en turbulent utveckling, framför allt med anledning av medlemskommunernas stora mottagande av ensamkommande barn och unga, i huvudsak 2015, och därefter minskat mottagande av ensamkommande barn och unga. Därtill kommer aviserade ändrade regler för statlig ersättning till kommuner för mottagande av nyanlända inklusive ensamkommande barn och unga från och med den 1 juli 2017 och den 1 januari 2018. De r av dessa orsaker som denna uppföljning har genomförts.

Utveckling 2009-2012

I utredning av före detta socialchef Charlotte Dahlbom, Ljusnarsbergs kommun daterad den 2 juni 2010 inför beslut om en gemensam nämnd, angavs den totala ärendemängden 2009 för de fyra medlemskommunerna till 580 enligt tabell nedan.

Antal ärenden 2009 och 2011

Kommun	År och antal	
	2009	2011
Lindesberg	221	292
Nora	144	186
Hällefors	120	95
Ljusnarsberg	95	95
Summa	580	668

Enligt utredningen skulle utifrån beräkning enligt den då gemensamma nämnden med Karlskoga som värdkommun, detta generera 2,0 årsarbetare inom Bergslagens överförmyndarförvaltning. Charlotte Dahlbom tillsammans med dåvarande handläggare

inom överförmyndarförvaltningen genomförde en uppföljning av antalet ärenden daterad den 14 november 2011, se tabell ovan. Utifrån denna beslutades att tillfälligt i budget 2012 skulle en förstärkning ske med 0,15 årsarbetare handläggartjänst genom att respektive medlemskommun finansierade kurser och konferenser för "sina" ledamöter i överförmyndarnämnden. Utöver detta skulle det finnas 0,50 årsarbetare handläggare destinerat mot ensamkommande barn och unga.

Under 2012 fortsatte diskussionen om överförmyndarförvaltningens organisation och det beslutades bland annat att dåvarande administrativa chef för överförmyndarförvaltningen, socialchef Charlotte Dahlbom skulle efterträdas av dåvarande kommunchef i Ljusnarsbergs kommun Tommy Larserö. Vid överförmyndarnämndens sammanträde den 1 februari 2012 § 4 redovisades en jämförelse genomförd av jurist Jan Wallgren där det angavs att antalet ärenden per heltidstjänst handläggare borde vara 220 medan den i Bergslagens överförmyndarförvaltning var 327. Detta medförde att överförmyndarnämnden ingick avtal med Örebro kommun om bistånd med handledning och juridisk kompetens samt att i budget för 2013 erhöles sammantaget 3,0 årsarbetare.

Ärendeutveckling 2013-2017

Diverse statistik från 2013 till 2017 har framtagits ur datasystemet Wärna som används av överförmyndarförvaltningen. Anledningen till att inte statistik tagits fram för tidigare år är att denna bedömts vara osäker.

I bilaga 1 framgår utvecklingen av antal akter årsvis från den 1 januari 2013 till den 19 maj 2017 fördelat på medlemskommun och ärendetyp. Vad som kan konstateras är att antalet akter ökat från totalt 756 den 1 januari 2013 till 956 den 19 maj 2017. Den största ökningen gäller akter rörande ensamkommande barn och unga som ökat från 29 till 164. Det stora mottagandet av ensamkommande barn och unga 2015 avspeglas av 2016 års statistik då det den 1 januari 2016 fanns 300 akter rörande ensamkommande barn och unga. Således har det varit en drastisk minskning av antalet akter rörande ensamkommande barn och unga mellan den 1 januari 2016 och den 19 maj 2017, en minskning uppgående till 136 akter.

En viss ökning av akter rörande god man kan noteras från den 1 januari 2013 till den 19 maj 2017, från 524 akter till 555 akter. Utöver ökningen av akter rörande ensamkommande barn och unga finns en ökning av akter vad gäller förmynderskap, från 98 den 1 januari 2013 till 124 den 19 maj 2017.

I bilaga 2 visas förändringarna av antal akter per ärendetyp med den 1 januari 2013 som basår och i bilaga 3 finns förändring i antal och andel akter för samma period.

I bilaga 4 redovisas flöden av akter 2013-2017, det vill säga nya tillkommande akter och avslutade akter under respektive år. Detta är av betydelse då såväl nya tillkommande akter som avslutade akter innebär en betydande arbetsinsats av handläggare. Även här kan konstateras att den stora ökningen kan härledas till mottagande av ensamkommande barn och unga.

Nedan visas en tabell över antal och andel byten v ställföreträdare 2013-2017. Byten av ställföreträdare är ytterligare händelser som påverkar behovet av arbetsinsats. Det noterbara är att det är en stor ökning mellan 2013 och 2016 och att efter knappt första halvåret 2017 är antalet byten större än något av åren 2013, 2014 och 2015.

Antal och andel byten av ställföreträdare 2013-2017-06-02

År	Antal	Procent
2013	109	100
2014	90	-17,4
2015	92	-15,6
2016	182	67,0
2017	115	5,5

Tabellen nedan visar antal och andel granskade redovisningshandlingar. Redovisningshandlingar är inkomna årsräkningar, sluträkningar, arvoderäkningar och tillgångsförteckningar. En mycket kraftig ökning kan konstateras från 2013.

Antal och andel granskade redovisningshandlingar 2013-2017-06-07

År	Antal	Procent
2013	961	100
2014	1 181	22,9
2015	1 783	85,5
2016	3 131	225,8
2017	1 345	40,0

Personalutveckling 2013-2017

Överförmyndarförvaltningen hade från och med den 1 januari 2013 3,0 årsarbetare handläggare. Under 2014 utökades överförmyndarförvaltningen med 0,10 årsarbetare förvaltningschef. När det stora mottagandet av ensamkommande barn och unga inföll 2015, utökades kraftigt det administrativa stödet från Ljusnarsbergs kommuns administration och från och med den 5 oktober 2015 timanställdes en handläggare för handläggning av ensamkommande barn och unga. Timanställningen motsvarade i princip 1,0 årsarbetare och denna timanställning avslutades den 30 september 2016. I beredningen för budget 2016 äskades ytterligare 1,0 årsarbetare handläggare till överförmyndarförvaltningen, vilket bifölls. Detta innebar att det från och med den 1 januari 2016 fanns 2,0 årsarbetare handläggare budgeterat för ensamkommande barn och unga och 2,0 årsarbetare handläggare budgeterat för övriga ärenden inom överförmyndarförvaltningen. I praktiken har dock samtliga 4,0 årsarbetare arbetat flexibelt, innebärande att handlingar i olika grad har fått arbeta med samtliga typer av ärenden.

Framtid

Vad som kan konstateras är att antalet ärenden rörande ensamkommande barn och unga har ökat drastiskt mellan 2013 och 2016 men minskat sedan 2016 och kommer att minska framöver beroende på dels av att redan mottagna ensamkommande barn och unga blir 18 år och godmansuppdraget upphör, dels starkt minskat mottagande av ensamkommande barn och unga i Sverige, dels att ensamkommande barn och unga får särskild förordnad vårdnadshavare och godmansuppdraget upphör samt dels för att ensamkommande barn och unga utvisas ur landet.

Vidare bör observeras att Sverige i allmänhet och medlemskommunerna i Bergslagens överförmyndarnämnd i synnerhet har en åldrande befolkning, vilket kan tänkas påverka efterfrågan på ställföreträdare.

Vad som anges ovan kan föranleda att det finns anledning till att överväga hur Bergslagens överförmyndarförvaltning skall organiseras i framtiden. I detta övervägande skall inte enbart kvantitativa mått som antal ärenden med mera beaktas utan även att det är stor skillnad i behov av arbetsinsats för handläggare mellan de olika ärendena. Därtill kommer att i handläggarnas arbetsuppgifter ingår även utbildning av ställföreträdare, yttranden till tingsrätt, deltagande vid tingsrättsförhandlingar med mera.

Anders Andersson
Kanslichef

Antal akter, 2013-01-01

Akter	Kommun				Summa
	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	
God man	92	225	62	145	524
God man EKB*	12	9	8	0	29
Förvaltarskap	9	32	9	21	71
Förmynderskap	17	48	7	26	98
SFV**	9	7	6	7	29
Rest	1	1	2	1	5
Summa	140	322	94	200	756

* EKB = Ensamkommande barn och unga'

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Antal akter, 2014-01-01

Akter	Kommun				Summa
	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	
God man	90	218	61	130	499
God man EKB*	14	18	8	1	41
Förvaltarskap	8	28	12	19	67
Förmynderskap	13	54	9	31	107
SFV**	12	7	7	6	32
Rest	1	1	2	1	5
Summa	138	326	99	188	751

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Antal akter, 2015-01-01

Akter	Kommun				Summa
	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	
God man	88	217	53	129	487
God man EKB*	19	36	16	10	81
Förvaltarskap	11	31	14	19	75
Förmynderskap	14	55	11	35	115
SFV**	15	8	5	9	37
Rest	1	1	2	1	5
Summa	148	348	101	203	800

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Antal akter, 2016-01-01

Akter	Kommun				Summa
	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	
God man	93	252	57	137	539
God man EKB*	58	132	46	64	300
Förvaltarskap	10	31	15	19	75
Förmynderskap	17	61	13	36	127
SFV**	14	11	3	13	41
Rest	1	1	2	1	5
Summa	193	488	136	270	1087

* EKB = Ensamkommande barn och unga'

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Antal akter, 2017-01-01

Akter	Kommun				Summa
	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	
God man	90	248	59	145	542
God man EKB*	41	106	35	44	226
Förvaltarskap	10	26	15	18	69
Förmynderskap	19	54	14	36	123
SFV**	12	11	2	11	36
Rest	3	1	2	1	7
Summa	175	446	127	255	1003

* EKB = Ensamkommande barn och unga"

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Antal akter, 2017-05-19

Akter	Kommun				Summa
	Hällefors	Lindesberg	Ljusnarsberg	Nora	
God man	100	254	60	141	555
God man EKB*	38	76	21	29	164
Förvaltarskap	10	28	14	17	69
Förmynderskap	19	55	13	37	124
SFV**	12	13	3	10	38
Rest	2	1	2	1	6
Summa	181	427	113	235	956

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Ändring av antalet akter, 2013 - 2017-05-19, basår 2013-01-01

Kommun År	Akter, antal				
	God man	God man EKB*	Förvaltare	Förmyndarskap	SFV**
Hällefors					
2013	92	12	9	17	9
2014	-2	2	-1	-4	3
2015	-4	7	2	-3	6
2016	1	46	1	-10	5
2017	-2	29	1	2	3
2017-05-19	8	26	1	2	3
Lindesberg					
2013	225	9	32	48	7
2014	-7	9	-4	6	0
2015	-8	27	-1	7	1
2016	27	123	-1	13	4
2017	23	97	-6	6	4
2017-05-19	29	67	-4	7	6
Ljusnarsberg					
2013	62	8	9	7	6
2014	-1	0	3	2	1
2015	-9	8	5	4	-1
2016	-5	38	6	6	-3
2017	-3	27	6	7	-4
2017-05-19	-2	13	5	6	-3
Nora					
2013	145	0	21	26	7
2014	-15	1	-2	5	-1
2015	-16	10	-2	9	2
2016	-8	64	-2	10	6
2017	0	44	-3	10	4
2017-05-19	-4	29	-4	11	10
Summa					
2013	524	29	71	98	29
2014	-25	12	-4	9	3
2015	-37	52	2	17	8
2016	15	271	4	19	12
2017	18	197	-2	25	7
2017-05-19	31	135	-2	26	16

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Ändring av akter, 2013 - 2017-05-19 i procent, basår 2013-01-01

Kommun År	Akter, procent	
	God man	God man EKB*
Hällefors		
2013	100	100
2014	-2,2	16,7
2015	-4,3	58,3
2016	1,1	383,3
2017	-2,2	241,7
2017-05-19	8,7	216,7
Lindesberg		
2013	100	100
2014	-3,1	0,0
2015	-3,6	300,0
2016	12,0	1 366,7
2017	10,2	1 077,8
2017-05-19	12,9	744,4
Ljusnarsberg		
2013	100	100
2014	-1,6	0,0
2015	-14,5	100,0
2016	-8,1	475,0
2017	-4,8	337,5
2017-05-19	-3,2	162,5
Nora		
2013	100	
2014	-10,3	
2015	-11,0	
2016	-5,5	
2017	0,0	
2017-05-19	-2,8	

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

**Ändring av akter 2013 - 2017-05-19 antal och procent,
basår 2013-01-01**

Kommun År	Akte	
	Summa antal akter	Procent akter
Hällefors		
2013	140	100
2014	-2	-1,4
2015	8	5,7
2016	53	37,9
2017	35	25,0
2017-05-19	41	29,3
Lindesberg		
2013	322	100
2014	4	1,2
2015	26	8,1
2016	166	51,6
2017	124	38,5
2017-05-19	105	32,6
Ljusnarsberg		
2013	94	100
2014	5	5,3
2015	7	7,4
2016	42	44,7
2017	34	36,2
2017-05-19	20	21,3
Nora		
2013	200	100
2014	-12	-6,0
2015	3	1,5
2016	70	35,0
2017	55	27,5
2017-05-19	35	17,5
Summa		
2013	756	100,0
2014	-5	-0,7
2015	44	5,8
2016	331	43,8
2017	247	32,7
2017-05-19	200	26,5

Flöden av akter, 2013

Kommun	Akter, antal				
	God man	God man EKB*	Förvaltarskap	Förmynderskap	SFV**
Hällefors					
Nya	15	8	0	1	6
Avslutade	17	6	1	5	3
Lindesberg					
Nya	44	15	2	16	2
Avslutade	51	6	6	10	2
Ljusnarsberg					
Nya	11	9	3	2	5
Avslutade	13	9	0	0	4
Nora					
Nya	3	1	2	9	0
Avslutade	3	0	4	2	1
Summa					
Nya	73	33	7	28	13
Avslutade	84	21	11	17	10

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Flöden av akter, 2014

Kommun	Akter, antal				
	God man	God man EKB*	Förvaltarskap	Förmynderskap	SFV**
Hällefors					
Nya	13	12	3	3	6
Avslutade	20	7	0	2	3
Lindesberg					
Nya	37	33	10	13	3
Avslutade	38	15	7	12	2
Ljusnarsberg					
Nya	9	17	3	3	3
Avslutade	16	9	1	1	5
Nora					
Nya	15	16	1	12	3
Avslutade	16	7	1	8	0
Summa					
Nya	74	78	17	31	15
Avslutade	90	38	9	23	10

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Flöden av akter, 2015

Kommun	Akter, antal				
	God man	God man EKB*	Förvaltare	Förmynderskap	SFV**
Hällefors					
Nya	19	59	2	4	4
Avslutade	14	20	3	1	5
Lindesberg					
Nya	65	127	5	11	4
Avslutade	30	31	5	5	1
Ljusnarsberg					
Nya	9	51	1	2	0
Avslutade	5	21	0	0	2
Nora					
Nya	25	64	1	5	4
Avslutade	17	10	1	4	0
Summa					
Nya	118	301	9	22	12
Avslutade	66	82	9	10	8

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Flöden av akter, 2016

Kommun	Akter, antal				
	God man	God man EKB*	Förvaltare	Förmynderskap	SFV**
Hällefors					
Nya	11	26	0	3	4
Avslutade	14	43	0	1	6
Lindesberg					
Nya	44	32	2	8	4
Avslutade	48	58	7	15	4
Ljusnarsberg					
Nya	14	27	1	3	3
Avslutade	12	38	1	2	4
Nora					
Nya	26	15	0	5	5
Avslutade	18	35	1	5	7
Summa					
Nya	69	85	3	14	11
Avslutade	92	174	9	23	21

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

Flöden av akter, 2017 till och med 2017-05-19

Kommun	Akter, antal				
	God man	God man EKB*	Förvaltarskap	Förmynderskap	SFV**
Hällefors					
Nya	14	3	0	1	2
Avslutade	4	6	0	1	2
Lindesberg					
Nya	26	6	4	4	3
Avslutade	20	36	2	3	1
Ljusnarsberg					
Nya	10	0	0	1	1
Avslutade	9	14	1	2	0
Nora					
Nya	7	0	0	1	1
Avslutade	11	15	1	0	2
Summa					
Nya	57	9	4	7	7
Avslutade	44	71	4	6	5

* EKB = Ensamkommande barn och unga

** SFV = Särskild förordnad vårdnadshavare

